

Uvod - Kako koristiti pojmovnik?

Ovaj pojmovnik predstavlja zaokruživanje prve faze jednog šireg, otvorenog i kontinuiranog projekta konstruiranja čim obuhvatnije web ontologije logičke terminologije ², koja bi u idealnom slučaju postala referentna točka za istraživanja o odnosima teorijskih koncepta u logici, kao svojevrsna light verzija stanfordske enciklopedije za filozofiju, samo za logiku. U opseg trenutnog pojmovnika trudili smo se uključiti osnove tradicionalne, simboličke i matematičke logike koje se pojavljuju tijekom srednjoškolskog i sveučilišnog obrazovanja, posebice na studiju filozofije, pa je tako i sam wikidata projekt u svojoj trenutnoj verziji u najvećem dijelu izgrađen upravo na bazi tih pojmova (iako neki od njih, za koje smo držali da nisu potrebni u pojmovniku koji bi služio kao referentna građa, ipak nisu našli svoje mjesto u trenutnom izdanju pojmovnika, iako su neki drugi propušteni u pojmovnik, da bi možda poslužili kao tračak uvida u nepregledne teme koje izlaze izvan okvira klasične logike).

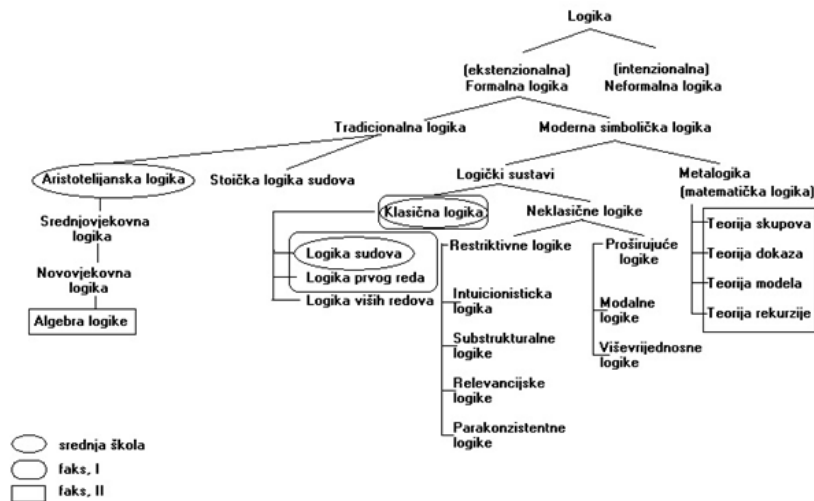
² Pristup na <http://wiki.logic.education>

S obzirom na tako postavljen opseg i u Predgovoru spomenutu svrhu pojmovnika kao sekundarne literature, prvenstveno za ispite iz Logike I i II na Odsjeku za filozofiju – nametnulo se pitanje organizacije i klasifikacije sadržaja kojeg smo obradili, pa i samog prikazivanja te klasifikacije. Sljedeća shema predstavlja ilustraciju klasifikacijskog modela kojeg smo koristili za oblikovanje najširih natuknica u wikidata ontologiji i pojmovniku:

Ova stablolika shema pruža orijentir za najšire klasifikacijske veze među natuknicama, a u legendi su naznačeni oni dijelovi pojmovnika koji prate stupnjeve logičkog obrazovanja kod nas. Ali pogledajmo sada kakve sve veze postoje kada uđemo u neki od čvorova sheme.

Kako je glavna zadaća ovog uvoda učiniti razjasniti i olakšati korištenje pojmovnika, sada ćemo na jednom primjeru proći neka njegova općenita obilježja, a za to će nam poslužiti natuknica „Modalne logike“:

Slika 1: Ontologija

Modalne logike

Neklasični sustavi koji nastaju kao proširenja sustava klasične logike koji u sudove uključuju modalne pojmove (mogućnost i nužnost) i istražuju njihove učinke na izvođenje. Najpoznatiji sustavi modalne logike su (prema jačini) K, T, S₄, S₅ i B.

Primjer Formula $\Box p \rightarrow \Diamond p$ izriče tvrdnju da je p moguć ako je nužan.

Ostalo nazivlje Modalna logika; Logika modalnih izraza

Engleski Modal logic ; Logic of modal expressions

Formule $\Box p$ Čitaj: nužno je da p ; $\Diamond p$ Čitaj: moguće je p

BT Proširenja klasične logike [128]
NT Epistemička logika [54]; Temporalna logika [153]
Vidi još Modalitet suda [99]
Wiki MODAL LOGIC

Glavni dio ispod boldanog naziva termina je tekst natuknice u kojemu se nalazi njegova nekad kratka, nekad nešto duža definicija. Ispod toga je na prikladnim mjestima ubačen primjer, koji prikazom konkretne upotrebe tog termina u „akciji“ praktično razjašnjava njegovo značenje. Ispod toga nalazi se popis sinonima i njihovih engleskih parnjaka, u kojeg smo se trudili uključiti čim više varijanti prisutnih u standardnoj literaturi u optičaju, pogotovo s obzirom na osebjunosti nekih prijevodnih inačica standardne terminologije u hrvatskom. Zatim dolaze primjeri simboličkog zapisivanja u kojima je također ponekad objedinjeno više različitih notacijskih konvencija s kojima se studenti u literaturi mogu susresti, kao i standardno čitanje te notacije. Pored glavnog teksta natuknice koji se iscrpljuje

i tim elementima nalaze se uobičajene leksičke veze poput BT (eng. *broader term*, širi pojam), NT (eng. *narrower term*, uži pojam), kao i RT (eng. *related term*, vezani pojam) koji se u pojmovniku pojavljuje pod markerom Vidi još. Posljednja prisutna uputnica – Wiki – odnosi se na pripadni članak engleske Wikipedije u kojem je dotična natuknica obrađena šire.

Na samom kraju pojmovnika nalaze se dva kazala: kazalo pojmova i kazalo formula i simbola. Prvo služi za preciziranje lokacije pojmova, putem broja stranice, unutar pojmovnika, a drugo za preciziranje lokacije formula i simbola.